

Fredagen den 20 februari

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av herr andre vice talmannen.

§ 1 Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

§ 2 Föredrogs och hänvisades

Propositioner

1975/76:39 till utbildningsutskottet

1975/76:116 till socialutskottet

§ 3 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1975/76:2203–2205 till skatteutskottet

§ 4 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningarna 1975/76: 118–120.

§ 5 Anmäldes och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden

1975/76:38 med anledning av motioner rörande förhållandet mellan stat och kyrka m. m.

1975/76:39 med anledning av motion om befogenhet för JO och JK att påkalla domstols prövning av tvistig rättsfråga

1975/76:40 med anledning av motion om mångsyssleriet i politiken

1975/76:41 med anledning av motion om beteckningen "Kunglig" framför myndighets namn

Lagutskottets betänkande

1975/76:12 med anledning av propositionen 1975/76:98 med förslag till lag om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet

Utrikesutskottets betänkanden

1975/76:7 med anledning av propositionen 1975/76:101 angående tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 i vad avser utrikesdepartementets verksamhetsområde

1975/76:8 med anledning av propositionen 1975/76:100 i vad avser vissa anslag för budgetåret 1976/77 inom utrikesdepartementets verksamhetsområde jämte motioner

Nr 70

Fredagen den
20 februari 1976

Anmälan av interpellationer

Socialförsäkringsutskottets betänkande
1975/76:20 med anledning av propositionen 1975/76:51 om godkännande
av en konvention mellan Sverige och Österrike rörande social trygghet.
m. m.

Näringsutskottets betänkanden
1975/76:27 med anledning av motion om näringsidkares rätt att föra
talan enligt marknadsföringslagen (1975:1418)
1975/76:28 med anledning av motion om förstatligande av Industri AB
Euroc

Inrikesutskottets betänkanden
1975/76:27 med anledning av propositionen 1975/76:87 om utbyggnad
av Stiftelsen Industricentras anläggningar i Strömsund och Lycksele
1975/76:34 med anledning av propositionen 1975/76:100 i vad avser vissa
för flera huvudtitlar gemensamma frågor

Civilutskottets betänkanden
1975/76:11 med anledning av motioner rörande expropriationslagen
(1972:719) och förköpslagen (1967:868), m. m.
1975/76:12 med anledning av motion om rätt till ersättning vid lokal
trafikreglering och ändrad vägsträckning

§ 6 Anmäldes och bordlades motioner

1975/76:2206 av herr *Fiskesjö m. fl.*
1975/76:2207 av herr *Hermansson m. fl.*
med anledning av propositionen 1975/76:111 om ändring i vallagen
(1972:620)

§ 7 Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kam-
markansliet

den 19 februari

1975/76:121 av herr *Ahlmark (fp)* till herr statsministern om åtgärder
mot ungdomsarbetslösheten:

Arbetslösheten bland ungdom växer på ett mycket oroande sätt. 36 000
ungdomar under 25 år går nu öppet arbetslösa. Det är 11 000 fler än
i december, 8 000 fler än för ett år sedan.

16 % av de sysselsatta i landet är under 25 år. 40 % av de arbetslösa

är under 25 år. Arbetslösheten bland tonåringar är fyra gånger så stor som bland hela arbetskraften.

Bara en av sex sju arbetslösa ungdomar kan räkna med bidrag från arbetslöshetskassa. Den ekonomiska påfrestningen för arbetslösa ungdomar är därför extra stor. Men framför allt är det för tusentals ungdomar en förlamande känsla att inte behövas i arbetslivet. Den känslan kan sätta spår i personligheten för åratals framåt.

Många ungdomar som är arbetslösa har otillräcklig utbildning. Om ingenting görs för denna grupp kommer den att bli allt större och få det allt svårare. Statistiska centralbyrån räknar med att 70 000 ungdomar med för dålig utbildning kommer ut på arbetsmarknaden under de närmaste fem åren.

Arbetslösheten bland ungdom beror inte på att det saknas meningsfulla arbetsuppgifter. Var och en kan se sig om i samhället och upptäcka brister som borde avhjälpas. Vården och barnomsorgen har för litet personal. Inom miljövard, transporter m. m. fattas det folk. Många företag har ständig brist på yrkesutbildad arbetskraft.

Självfallet skapar de dåliga konjunkturerna särskilt stora svårigheter för ungdomar. Men arbetslösheten bland ungdom är också i hög grad en fråga om organisation. Ett exempel är vården. Samtidigt som vården ropar efter folk förvägras tusentals ungdomar vårdutbildning, därför att utbildningsplatserna är för få.

Det har länge stått klart att arbetslösheten bland ungdom är ett stort och växande samhällsont. Folkpartiet föreslog i riksdagen för över ett år sedan en ungdomsgaranti för jobb, utbildning eller praktik. De andra partierna ville inte gå så långt.

I sysselsättningsutredningen, som lade sitt förslag i höstas, har emellertid alla partier ställt sig bakom tanken på ungdomsgaranti. Där sägs att "alla ungdomar skall tillförsäkras utbildning, praktik eller arbete". Vi har från folkpartiet väntat oss att regeringen skulle följa denna rekommendation när den utformade sina åtgärder mot arbetslösheten. Men snart har en hel vinter gått med tiotusentals arbetslösa ungdomar utan att mycket praktiskt har blivit gjort för att ge arbetslösa ungdomar jobb, utbildning eller praktik.

Vad som nu behövs är inte nya utredningar eller nya konferenser. De senaste siffrorna över arbetslösheten inskräper kravet att de förslag vi lagt fram för en ungdomsgaranti omedelbart genomförs. Nu räcker det inte med en anslutning i ord. Ord hjälper inte de 36 000 unga människor som just nu går arbetslösa. De måste få en handfast hjälp till meningsfulla arbetsuppgifter.

1. Alla lediga platser hos arbetsgivare med mer än tio anställda måste i alla län anmälas till arbetsförmedlingen. Det skall också gälla praktikplatser och tillfälliga arbetsuppgifter. Det är en förutsättning för att förmedlingarna skall kunna tala om vad det finns för jobb.

2. Den intensifierade arbetsförmedlingen för unga sökande måste byggas ut över hela landet. I dag pågår viss försöksverksamhet med extra insatser

för att skaffa arbeten åt ungdomar. Försöken har slagit väl ut och bör därför vidgas till att omfatta alla större arbetsförmedlingskontor i hela landet.

3. Antalet praktikplatser måste flerdubblas. Alla arbetsgivare – offentliga och enskilda – bör ett par gånger per år inventera möjligheterna att bereda praktikanter anställning. Denna inventering skall redovisas för arbetsförmedlingen. Ersättningen för praktikarbete bör fastställas i samarbete med de anställdas organisationer och arbetsmarknadsverket. Om det visar sig nödvändigt måste staten gå in med särskilda bidrag för att öka arbetsgivarnas intresse för att ta emot praktikanter.

4. Alla arbetsgivare som nyanställer och under sex månader utbildar ungdomar under 25 år skall ersättas med 10 kr. per arbetstimme förutsatt att marknadsmässig lön utgår. Ett sådant bidrag (då 5 kr.) användes 1973/74 och gav drygt 10 000 ungdomar arbete tidigare än de eljest skulle ha fått. Arbetslösheten nu är minst lika allvarlig, men inget bidrag utgår.

5. Kommuner och landsting skall åläggas att inventera möjligheterna att inrätta särskilda beredskapsarbeten för ungdomar. De bör till 75 % betalas av staten. Detta krav gick socialdemokraterna emot när vi ställde det i riksdagen i höstas.

6. Alla ungdomar skall ha rätt till utbildning efter grundskolan. Då måste gymnasieskolan byggas ut. I dag fortsätter bara ca 70 % av varje årsklass i gymnasieskolan. Men också andra, kortare, yrkesinriktade kurser för de elever som fört vill komma ut i arbetslivet måste finnas tillgängliga.

7. Alla elever på gymnasieskolan som avbryter sina studier skall genom uppsökande verksamhet erbjudas annan yrkesinriktad utbildning eller arbete. Det gäller också elever som slutar grundskolan utan att fortsätta på annan utbildning. Denna "uppsökande syo-verksamhet" skall finnas i varje kommun.

8. Studie- och yrkesorienteringen skall byggas ut för alla utbildningslinjer på gymnasieskolan. Det hjälper ungdomarna att skaffa sig rätt utbildning. Det minskar i sin tur studieavbrotten och underlättar övergången från skolan till arbetslivet.

9. I varje kommun bör bildas en arbetsgrupp med representanter för arbetsförmedlingen, skolan och fritids- och socialförvaltningarna med uppgift att planera och genomföra de olika åtgärder som blir nödvändiga för att ge varje ung människa den hjälp som behövs. Organisationens uppgift skall vara att finna en rutin för kontakter som garanterar att ingen missar de möjligheter till arbete eller utbildning som finns. Det måste ankomma på varje kommun att själv bestämma formerna för detta arbete. Det är viktigt att undvika byråkrati och merarbete. De extra kostnader som kommunerna kan åsamkas bör täckas med statsbidrag.

10. Ungdomarna måste i större utsträckning få genomgå den utbildning de föredrar. År 1974 måste varannan sökande avvisas till vissa yrkesinriktade utbildningslinjer som vård, musik, jordbruk, fordonsteknik, el/teleteknik.

Utbildningen på gymnasieskolan borde också kunna påbörjas vid fler än ett tillfälle per läsår. Det skulle underlätta för den som vill varva studier med utbildning.

Att genomföra detta program kan inte ses som en kostnad. Tvärtom: att ge fler ungdomar yrkesutbildning är en nödvändig investering för framtiden. Det är ett oförsvarligt slöseri och en social tragedi att låta tiotusentals ungdomar gå arbetslösa.

Det är nödvändigt att regeringen snarast och senast i samband med riksdagens finansdebatt redovisar för riksdagen sin syn i dessa frågor.

Med hänvisning till det anförda ber jag att till herr statsministern få ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att snarast garantera ungdomar utbildning, jobb eller praktik?

1975/76:122 av herr *Lövenborg* (vpk) till herr jordbruksministern om miljövärdssåtgärder i anslutning till Stålverk 80:

Av NJA:s ansökan till koncessionsnämnden för miljöskydd i anslutning till Stålverk 80 framgår att projektet kan komma att innebära en betydande miljöförsämring för Luleå och en betydande omkrets därutöver. Men detta får inte ske. Den positiva industrisatsningen måste kompletteras med den bästa tänkbara teknik som går att få för att så långt som möjligt eliminera miljöriskerna i anslutning till detta stora projekt.

Naturvårdsverket har tidigare uttalat sig kritiskt när det gäller tidigare planerad omfattning av utsläpp i luft och vatten. Sedan dess har projektledningen för Stålverk 80 kommit fram med delvis nya beräkningar för miljöstörningarna.

Enligt projektledningens koncessionsansökan vill man släppa ut 45 ton svaveldioxid per dygn från det blivande stålverket. Därutöver kommer koksverket att släppa ifrån sig 7,5 ton per dygn i luften, vilket är flera gånger mer än f. n. De nuvarande NJA-anläggningarna ger ett utsläpp på ca 11 ton per dygn. Totalt kan luftföroreningarna alltså komma att uppgå till över 60 ton svaveldioxid per dygn. Man behöver inte vara expert för att förstå att detta skulle innebära en betydande luftförorening med alla de konsekvenser detta medför. Till de här nämnda svaveldioxidutsläppen måste läggas utsläpp av bly, mangan, kvicksilver, krom och kadmium.

Det står emellertid klart att utsläppen kan begränsas långt mer än vad som planeras. Vad det här handlar om är hur mycket man anser sig kunna investera i olika former av reningsanläggningar. När det gäller att avskilja svaveldioxiden i stället för att släppa ut den i luften ovanför Luleå är detta fullt möjligt. Det handlar om en investering av ca 100 milj. kr., men det kan också innebära möjlighet till nyttiggörande av de ämnen som i annat fall skulle släppas ut enbart till skada.

Det har ibland talats om att Luleå kommer att förvandlas till ett nytt Ruhrområde. Men på det miljömässiga området är Ruhrdistriktet och

Fredagen den
20 februari 1976

*Anmälan av
interpellationer*

en rad andra områden för centraleuropeisk stålindustri varnande exempel. En hög industrialiseringsgrad, hård exploatering på alla områden och otillräckliga åtgärder för miljöskyddet har gjort situationen så fruktansvärd att det snart inte är möjligt att bo i dessa områden.

När det gäller tidigare anläggningar vid NJA har man i betydande omfattning lyckats begränsa utsläppen av stoft och gaser i luften. Det får nu inte bli så att anläggandet av Stålverk 80 kommer att innebära att miljön i Luleå och dess omgivning undergår en ny och betydande försämring genom uppbygget av de nya anläggningarna.

Jag har, som väl torde vara känt, en positiv syn när det gäller projektet som helhet. Det är nödvändigt för Norrbotten och det är ett steg mot den ökade förädling av råvaran som från norrbottnisk synpunkt är det enda förnuftiga.

Men den absoluta ambitionen måste också vara att göra NJA och dess blivande storprojekt till en statlig mönsterindustri på alla områden. Det är alltså viktigt att kostnadsaspekten inte får betraktas som avgörande hinder för att förverkliga den tidigare uttalade målsättningen – nämligen att bästa kända teknik skall användas för att skapa en god inre och yttre miljö.

Vi har tidigare sagt att industrietableringar måste sättas in i ett totalt samhällsekonomiskt sammanhang. Detsamma måste gälla också när det handlar om åtgärder för att förhindra miljöförstöring. Försämrade luft innebär hälsorisker. Det kan i sin tur leda till ökade kostnader för samhället på olika sätt, sämre trivsel och dålig PR för den statliga industrin. Allt detta måste undvikas genom att regeringen uppmärksam följer den miljömässiga planeringen och garanterar NJA alla de medel som erfordras för att miljöfrågorna skall kunna skötas på ett mönstergillt sätt.

Det är regeringen som har det slutliga ansvaret för den miljömässiga planeringen i anslutning till det nya projektet. Planeringen måste redan nu styras, så att de nya anläggningarna utrustas med bästa kända teknik.

Med hänvisning till det anförda vill jag till jordbruksministern ställa följande frågor:

1. Vilka åtgärder anser statsrådet måste vidtas för att trygga bästa möjliga miljövard i samband med uppbyggnaden av Stålverk 80?
2. Är statsrådet beredd att i detta syfte förorda att erforderliga medel garanteras NJA?

den 20 februari

1975/76:123 av herr *Bergqvist* (s) till herr industriministern om ökat allmänt inflytande vid större företagsöverlåtelser m. m.:

År 1968 skrev statsrådet Wickman i direktiven till den statliga samlingsutredningen: "Ett begränsat antal affärsbanker, förvaltnings- och investmentbolag har kommit att utöva ett allt starkare inflytande över näringslivet. Detta gäller även vissa s. k. allmännyttiga stiftelser. En fort-

sättning av den pågående utvecklingen innebär därför att förändringar i vårt näringslivs produktionsinriktning och lokalisering än mindre än tidigare kommer att styras av beslut som ett stort antal självständiga företagare fattar oberoende av varandra. Den ökande ekonomiska koncentrationen innebär i stället att ett fåtal personer, som av naturliga skäl huvudsakligen beaktar ägare- och företagsekonomiska aspekter, avgör inriktningen och omfattningen av näringslivets produktion och investeringar. Dessa utomordentligt viktiga avgöranden är således i allt väsentligt undandragna medinflytande från det allmännas sida trots den betydelse de har för både löntagarnas sysselsättning och samhällets egna investeringar och andra ekonomiska åtaganden."

Sedan 1968 har samhället på många sätt flyttat fram sina positioner i näringslivet. De statliga företagen har byggts ut. Särskilda samhällsrepresentanter har satts in i styrelserna för privata företag. Ett nytt system för information mellan samhälle och näringsliv har tillkommit. Många lagar har stiftats för att på olika vägar ta till vara det allmännas intressen i det ekonomiska livet. Av särskild betydelse är det stora reformarbete som siktar till att ge de anställda inflytande i arbetslivet och det ekonomiska livet över huvud taget. De lagar som här är aktuella syftar på längre sikt till en avgörande maktförskjutning från kapitalägare och företagsledare till de många anställda.

Samhället har alltså skaffat sig allt fler och effektivare instrument för att hävda medborgarnas intressen. Men alltjämt fattas för medborgarna genomgripande beslut utifrån snäva privatekonomiska bedömningar. Liksom 1968 avgörs inriktningen och omfattningen av näringslivets produktion och investeringar till stor del av personer som framför allt beaktar ägar- och företagsekonomiska synpunkter.

En sådan ordning har traditionellt motiverats med att de som tar riskerna också skall ha rätten att besluta. Den liberala ekonomiska läran har därvid satt likhetstecken mellan aktiekapital och risktagande. Men de som har beslutanderätt i kraft av det s. k. riskvilliga kapitalet tar i själva verket mycket blygsamma risker i jämförelse med andra grupper.

De personer som behärskar den strategiska delen av ägarkapitalet representerar som regel bara en bråkdel av det kapital som totalt är engagerat i produktionen. (Inte ens till ägarkapitalet brukar de satsa merparten. I praktiken utövar den helt övervägande majoriteten av landets aktieägare inget inflytande över företagen. För dessa hundratusentals svenskar är aktierna enbart passiva tillgångar som ger en viss kapitalavkastning.)

Även om man skulle se de ledande kapitalägarna som företrädare för samtliga aktieägare, kan man konstatera att det vid en företagsekonomisk krasch är betydligt större värden än ägarkapitalet som står på spel. Det lånade kapital som arbetar i företaget är ofta flera gånger större än aktiekapitalet. Därtill kommer att en stor investering inom industrin brukar kräva ännu större investeringar från samhällets sida i form av bostäder, transportleder, anordningar för vatten och avlopp m. m.

Men den avgörande invändningen mot den liberala myten om det

Fredagen den
20 februari 1976

*Anmälan av
interpellationer*

riskvilliga kapitalet är ändå att det kapitalägaren satsar i form av överskottskapital väger fjäderlätt i förhållande till vad den anställde måste offra. Den anställde satsar en stor del av sitt verksamma liv i produktionen. Arbetet påverkar hans hälsa och allmänna levnadsvillkor. Det är de arbetande som tar de verkligt stora "riskerna" i företagen.

Bl. a. mot denna bakgrund kan man ifrågasätta det rimliga i att besluten i näringslivet så tungt vilar på ett så bräckligt underlag som ägarkapitalet.

På längre sikt kan de arbetsrättsliga reformerna radikalt ändra denna bild. Men för de närmaste åren räcker inte de instrument som de anställda och samhället nu förfogar över för att tillgodose viktiga allmänintressen. Det gäller exempelvis vid företagsköp och nedläggningar av produktio-
nen.

En koncentration av produktionen är ett skolexempel på att stora värden står på spel utöver de rent företagsekonomiska. Därför måste samhället se till att sådana beslut grundas på en bedömning av alla viktiga omständigheter.

Beslutet att lägga ner Surte glasbruk är ett exempel på bedömning som inte tagit hänsyn till de allvarliga välfärdsförlusterna för de anställda och de stora samhällskostnaderna för den berörda kommunen.

Beslutet att lägga samman NK-Turitz med Åhléns är ett annat exempel på att viktiga samhällsintressen inte fullt ut får påverka utvecklingen.

Våren 1974 presenterade justitiedepartementet en PM med förslag till lag om kontroll av företagsförvärv i vissa fall. Syftet med den föreslagna lagen var att effektivare skydda de anställdas och konsumenternas intressen. Förslaget skickades på remiss, men samtidigt inledde SAF förhandlingar med LO och PTK om möjligheterna att avtalsvägen nå fram till en lösning. Därefter har remisstiden flyttats fram i olika omgångar.

I dag kan det konstateras att nästan två års förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter blivit resultatlösa. Värdefull tid har därmed gått förlorad. Därför måste denna fråga snarast föras till en lösning genom initiativ från regeringen.

Med hänvisning till vad jag här anfört ber jag att till herr industriministern få ställa följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att viktiga allmänintressen effektivt skall kunna hävdas då stora företagsköp eller nedläggningar aktualiseras i näringslivet?

1975/76:124 av herr *Måbrink* (vpk) till herr försvarsministern om flygplanet Viggen:

Viggen skulle bli den svenska krigsmaktens stolthet. Den skulle bli en hjärtpunkt i försvarssystemet. Den skulle vara en manifestation av den svenska industrins utveckling och de militära experternas uppfinningsrikedom. De militaristiska skribenterna skapade förväntningar och spänning kring det geniala flygplan som skulle tillverkas. Det var dyrt men fantastiskt och värt sitt pris. Sådana var de svenska uppdrifts-

anhängarnas drömmar.

Det satsades stort på flygplanet Viggen. Aldrig förr har i Sverige så mycket resurser satsats på ett och samma forskningsprojekt. Sällan har så mycket industriell kapacitet knutits till produktionen av en och samma vara. Skall man komma någonstans måste man slå på stort.

Viggenprojektet blev inget triumftåg. Det avslöjades att riksdagen sällan så uppenbart i efterhand fått bekräfta i praktiken slutna avtal och påbörjad verksamhet. Det visades att NATO sällan fått en så fullständig insyn i ett av en neutral stats mest påkostade vapen. Flygplanets datorutrustning och andra viktiga delar produceras av amerikanska "multijättar". Och så blev Viggen dyrare än man först räknat med, och sedan dyrare än vad man därefter räknat med, och sedan dyrare ändå.

När Viggen sedan stod färdig började militärledningen och storfinansen att hoppas och projektera för nästa flygplan. Viggen skulle snart bli omodern. Försöken att sälja Viggen till ett NATO-land misslyckades också. Men inte nog med det. Försöken att flyga Viggen måste avbrytas. Den tänkta hjärtpunkten i den svenska krigsmakten visade sig vara farlig för svenska fältflygare i fredstid. Viggen har nu en tid haft flygförbud. Sådan blev verklighetens Viggen.

Viggen har blivit en symbol för det militära slöseriet. Rekordsatsningar har givit till resultat ett flygplan som man inte vågar flyga. Skandalerna kring Viggen har också visat hur den statsmonopolistiska apparaten kan fungera, hur storfinans samt militär- och statsledning kan samspela.

Det militärstrategiska tänkandet bygger på att ett avskräckande försvar är en fredsgaranti. Militarister brukar också bemöta krav om en annan säkerhetspolitik med att påstå att en nedrustning skulle medföra ett militärt vakuum och kunna dra till sig anfall utifrån. Fallet Viggen kastar sådana teorier över ända. Sveriges försvar kan ju inte ha tett sig särskilt avskräckande när viktiga delar av flygvapnet varit utslagna. Och trots detta har inte spänningen kring Sveriges gränser ökat.

Räkningen för Viggen fortsätter nu att stiga. Forskningsutgifterna för att komma underfund med vad som gjorde Viggen obrukbar har enligt uppgift hittills uppgått till mer än 7 milj. kr. Utgifterna för att få i gång Viggen igen kommer att uppgå till omkring 10 milj. kr., åtminstone enligt de första beräkningarna. Den diskussion som uppstått om vem som skall betala dessa pengar, SAAB eller staten, är mera typisk för hela Viggenaffären än överraskande.

Samtidigt som Viggen ännu inte gått i gång fortsätter projekteringen av flygplan 80. Risken finns att detta blir en ny symbol för det militära slöseriet.

Med hänvisning till det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr försvarsministern få ställa följande frågor:

1. Hur stor är hittills den samlade kostnaden för Viggenprojektet?
2. Finns det garantier för att Viggen hinner att bli intrimmad i det svenska luftförsvaret innan flygplan 80 blir klart och Viggen blivit föråldrad?

Fredagen den
20 februari 1976

*Meddelande om
frågor*

3. Vilka militärpolitiska konsekvenser har det haft att en viktig del av det svenska flygvapnet under flera månader varit utslaget?

1975/76:125 av herr *Wikström* (fp) till herr socialministern om ett alkoholpolitiskt program:

Alkoholpolitiska utredningen tillsattes 1965. Ännu mer än ett decennium senare har inte utredningens arbete lett till beslut om en kraftfullare alkoholpolitik. Till ett utdraget utredningsarbete har regeringen beslutat lägga ett utdraget beredningsarbete inom departementen.

Remisstiden för alkoholpolitiska utredningen gick ut i början på sommaren 1975. Det har funnits gott om tid för regeringen att gå igenom utredningens förslag och remissynpunkter och lägga fram ett eget förslag till riksdagen. Folkpartiet har för sin del redovisat ett omfattande program för att pressa tillbaka konsumtionen av alkohol och därmed missbruket. Vi begär i en partimotion framlagd under allmänna motionstiden att riksdagen skall ta ställning för ett sådant alkoholpolitiskt program.

För varje år ökar alkoholmissbruket. Missbruket bland ungdom är mest allvarligt, både på grund av de omedelbara verkningarna och därför att det bäddar för att ännu fler människor blir socialt utslagna under kommande år. Kraftfulla åtgärder för att minska alkoholkonsumtionen bör inte dröja.

Med hänvisning till det anförda ber jag att till herr socialministern få ställa följande frågor:

1. Vilka är skälen till att regeringen inte nu lämnar någon proposition till riksdagen om alkoholpolitiken?
2. Vad bör enligt socialministern vara grundlinjerna i en alkoholpolitisk reform?

§ 8 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 19 februari

1975/76:245 av herr *Lindahl* i Lidingö (s) till herr kommunikationsministern om sänkt åldersgräns för SJ:s pensionärsrabatt:

Avser kommunikationsministern att vidta någon ändring i åldersgränsen för SJ:s pensionärsrabatt i anslutning till den sänkning av pensionsåldern som genomförs fr. o. m. den 1 juli 1976?

den 20 februari

1975/76:246 av fru *Wiklund* (c) till herr socialministern om utlokalisering av statens bakteriologiska laboratorium till Umeå:

När ämnar statsrådet lägga fram proposition angående utlokalisering av statens bakteriologiska laboratorium (SBL) till Umeå?

Nr 70

Fredagen den
20 februari 1976

1975/76:247 av herr *Turesson* (m) till herr finansministern om tidpunkten för nästa allmänna fastighetstaxering:

*Meddelande om
frågor*

Den allmänna fastighetstaxering som ägde rum i fjol skall planenligt upprepas efter fem år dvs. år 1980.

Inför de allmänna fastighetstaxeringarna åren 1970 och 1975 påbörjades på ett tidigt stadium det utredningsarbete som krävs för att få fram riktvärden, anvisningar, underlag för utbildning av personal m.m. Något motsvarande förberedelsearbete för 1980 års allmänna fastighetstaxering har veterligen ännu inte satts i gång. Eftersom detta arbete är mycket tidsödande kan risk föreligga för att underlaget för nästa fastighetstaxering blir bristfälligt, om det över huvud taget kommer att hinna framställas.

Kan man av det anförda möjligen dra den slutsatsen att finansministern ämnar föreslå riksdagen att senarelägga 1980 års allmänna fastighetstaxering?

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 15.02.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert